

YÖ KIRKOSSA

VIRIKEMATERIAALI

YÖ KIRKOSSA
VIRIKEMATERIAALI

2020

Materiaalin on tuottanut Kirkon kasvatus- ja perheasiat ja Lasten ja nuorten keskus.

Koonnut Jukka Jylhä, Anna Kärri ja Katri Vappula.
Toimittanut Nelli Jäntti-Tuominen.

Taitto: Tuukka Joru

Valokuvat tapahtumista: Anu Suomalainen ja Lea Pistemaa

SISÄLLYS

JOHDANTO	4
TAPAHTUMAN SUUNNITTELU JA MARKKINOINTI	5
Tehdään yhdessä lasten tai nuorten kanssa	5
Miten tapahtumaa markkinoidaan?	7
TURVALLISUUS	8
Turvallisen tapahtuman muistilista	8
KÄYTÄNNÖN JÄRJESTELYT	9
Ruokailun järjestäminen	9
Majoitus kirkossa	11
OHJELMAIDEOITA	12
Etäpelit toisen seurakunnan kanssa	12
Kirkkoon ja seurakuntaan tutustuminen	13
Pelejä ja leikkejä sisätiloissa	18
Urkuihin tutustuminen ja musiikki	21

JOHDANTO

Tervetuloa mukaan suunnittelemaan Yö kirkossa -tapahtumaa seurakuntaasi!

Seurakunnat eri puolilla Suomea ovat kehittäneet ja toteuttaneet tapahtumia, joissa ollaan yötä kirkossa. Vuonna 2019 Yö kirkossa päätettiin nostaa Suomessa yhdeksi varhaisnuorisotyön 100 vuotta iloa -juhlavuoden keskeiseksi tapahtumaksi.

Ensimmäiseen valtakunnalliseen Yö kirkossa -tempaukseen osallistui noin sata seurakuntaa. Heiltä saadun innostuneen palautteen perusteella toimintamallin tukemista ja kehittämistä päätettiin jatkaa. Käsissäsi oleva virikemateriaali on osa tätä prosessia.

Yö kirkossa -tempauksen ajankohdaksi on valittu marraskuu, koska pimeänä vuodenaikana toiminnan ilo on erityisen tervetullutta. Tapahtuma on suunnattu erityisesti isommille, 10–14-vuotiaille koululaisille.

Yö kirkossa on saanut mallia muun muassa Norjan kirkosta, jossa tapahtuman nimi on Lysvåken, valonkantajat. Siellä tapahtumaan on kuulunut 11-vuotiaille suunnattu yöpyminen kirkossa ensimmäisenä adventtina.

Tapahtuman ajankohta ja osallistujaryhmät vaihtelevat seurakunnittain. Yhteisiä elementtejä ovat kirkkotilaan ja sen ympäristöön tutustuminen ja seuraavan päivän jumalanpalveluksen valmistelu. Paikallisen suunnittelun pohjaksi kannattaa valita yksi teema ja Raamatun teksti, johon syvennyttään.

Yö kirkossa -toimintaa on ehdotettu vuonna 2020 valmistelussa olevaan Polku-kokonais-suunnitelmaan osaksi 12–14-vuotiaiden koko ikäryhmälle suunnattua lähteen äärelle kutsusta. Tämän ja seurakunnilta saatujen kokemusten pohjalta Yö kirkossa -virikemateriaali on toiminnoiltaan suunnattu 10–14-vuotiaille. Sitä voi soveltaa myös muun ikäisille.

TAPAHTUMAN SUUNNITTELU JA MARKKINOINTI

TEHDÄÄN YHDESSÄ LASTEN TAI NUORTEN KANSSA

Ketkä voisivat osallistua tapahtuman suunnitteluun? Kuinka lasten osallisuus toteutuu jo suunnitteluvaiheessa?

Suunnittelua varten voidaan perustaa Yö kirkossa -periodikerho, johon osallistujat vastaavat tapahtuman suunnittelusta.

Kerho kokoontuu viikoittain esimerkiksi 4–8 kertaa ennen itse tapahtumaa. Yhdessä suunnittelu ja vastuun jakaminen toteutuksesta toimii erityisesti yli 10-vuotiaiden kanssa. Mukana suunnittelukerhossa on myös kerhonohjaajia ja vapaaehtoisia aikuisia. Jokaiseen lapsen hoidettavaksi varattuun tehtävään sovitaan mukaan aikuinen, joka tukee ja auttaa tarvittaessa.

Aiheina suunnittelukerhossa voi olla esimerkiksi:

- tutustuminen, leikit jne.
- kirkkotilaan tutustuminen ja majoittumiseen liittyvät asiat
- ruokailut
- jumalanpalveluksen valmistaminen
- Yö kirkossa -tapahtuman mainostaminen
- valittuun teemaan (esim. lasten oikeudet) liittyvät aktiviteetit
- yhteisten sääntöjen sopiminen ja turvallisuus
- jotakin seikkailua ja jännää
- tapahtuman koostaminen yhteen

ESIMERKKI SUUNNITTELUKERHON KOKOONTUMISESTA

1. Ryhmää lämmitellään teemaan esimerkiksi kokeilemalla itse tutustumisleikkejä. Miltä tämä leikki tuntui? Miksi pidit siitä? Miksi et pitänyt? Mihin puoleen ihmistä tässä tutustuttiin?
2. Työstetään tausta-ajattelua. Millaiset leikit ja pelit ovat hyviä ikäryhmälle ja toimivat kirkossa? Tämä osa voidaan toteuttaa esimerkiksi niin, että kirjoitetaan lapuille hyviä ja huonoja esimerkkejä. Valmiit laput luokitellaan ryhmiin: sopii tapahtumaan tai ei sovi tapahtumaan.
 - kaikki voivat osallistua / muutamat osallistuvat ja loput katsovat
 - tuntuu (henkisesti) turvalliselta / saa toiset nauramaan jollekin osallistujalle, joka nolaa itsensä
 - on vaaraton / aiheuttaa vaaratilanteita, esim. joku voi kaatua
 - luo hyvää yhteishenkeä / luo jännitteitä osallistujien välille
3. Keskustellaan lapuista ja hyvän tutustumisleikin tuntomerkeistä. Asioita voidaan valmiiden lappujen luokittelun jälkeen keksiä myös itse lisää.
4. Ideoidaan vaihtoehtoja pienissä ryhmissä.
5. Valitaan toteutettavat leikit esimerkiksi äänestämällä niin, että kukin saa antaa äänen kolmelle parhaalle.

6. Sovitaan, ketkä vetävät tutustumisleikit tapahtumassa.

TAPAHTUMAN KOOSTAMINEN

Jokaisen suunnittelukerhon kokoontumisen lopuksi kirjataan sen tuotokset ja sovitut vastuut muistiin. Ennen varsinaista tapahtumaa pidetään yksi tai useampi kerhokerta, jossa koko tapahtuma koostetaan. Siinä käydään läpi ohjelman kokonaisuus, sovitut asiat ja vastuut. Katsotaan myös, mitä ennakkovalmisteluja kunkin ryhmäläisen tarvitsee tehdä ja mistä saa mahdollisesti tarvittavat materiaalit ja tarvikkeet. Lopuksi kirjoitetaan perusohjelma osallistujille. Tapahtuman toteuttajia varten tehdään ohjelma vastuunjakoineen ja materiaaleineen.

MITEN TAPAHTUMAA MARKKINOIDAAN?

Tapahtuman markkinointi on tärkeää. Kun markkinoinnin suunnittelee etukäteen, on tapahtuman mainostaminen ja kohdentaminen helpompaa.

Alla on myös listattu muutamia apukysymyksiä markkinoinnin suunnittelun tueksi.

1. Kenelle tapahtuma on tarkoitettu?

Onko Yö kirkossa teidän seurakunnassanne tarkoitettu kaikenikäisille, tietylle ikäryhmälle tai kenties perheille?

2. Missä mainostetaan?

Tapahtumaa voi mainostaa ainakin nettisivuilla, somessa ja paikallislehdessä.

Kannattaa myös miettiä, teettekö paperisen mainoksen jaettavaksi ja esille yleisille ilmoitustauluille (seurakunnan lisäksi esim. kirjaston ja nuorisotilan ilmoitustaulut).

Kannattaisiko tapahtumasta tehdä lehdistötiedote, jonka avulla yritetään saada paikallislehteen ennakkojuttu tapahtumasta? Onko teillä tulossa muita tapahtumia, joissa voitte mainostaa Yö kirkossa -tapahtumaa?

3. Kenelle kannattaa mainostaa?

Mainoksen voi suunnata ensisijaisesti joko huoltajille tai lapsille tai tehdä molemmille ryhmille omat markkinointimateriaalit. Missä oman seurakunnan tapahtumissa voisi jakaa mainosta? Onko mahdollisia yhteistyökumppaneita, joiden kautta mainosta voisi myös jakaa?

4. Miten mainostetaan?

Mitä mainos sisältää – kuvia, videoita, tekstiä? Missä sosiaalisen median kanavassa tavoitatte tapahtuman kohderyhmän parhaiten? Teettekö myös perinteisen koulussa jaettavan flyerin? Onko mainosta mahdollista saada levitettyä esimerkiksi Wilman kautta kouluissa?

Materiaaleja mainostuksen tueksi löytyy evl plussasta ja Yö kirkossa -tapahtuman Facebook ryhmästä.

TURVALLISUUS

TURVALLISEN TAPAHTUMAN MUISTILISTA

- Ole ajoissa yhteydessä oman alueesi pelastuslaitoksen palomestariin ja/tai palotarkastajaan. Eri alueilla voi olla toisistaan poikkeavia käytäntöjä esimerkiksi siitä, kuinka paljon väkeä tilaan voi ottaa.
- Täytä huolella pelastuslaitoksen riskienhallintakaavake. Tee tilapäismajoituksen pelastussuunnitelma.
- Mieti etukäteen riskit riskien kartoitusta varten. Mahdollisia riskejä ovat esimerkiksi ei-toivotut vieraat, tulipalo, katoaminen ja parvelta putoaminen.
- Sovi, miten toimitaan tilojen hälytysten kanssa. Ota yhteys kiinteistöpuoleen ja sieltä vartiointiliikkeeseen. Kerro lapsille ennakoon, että vartiointiliike voi käydä yöllä tarkistamassa ovet.
- Tarvitset myös oman turvallisuusasiakirjan, joka liitetään pelastuslaitoksen pelastussuunnitelman liitteeksi.
- Huomioi palovaroittimet ja tarkista, onko kirkossa automaattinen paloilmoitin.
- Vastuuhenkilön on perehdyttävä siihen, kuinka evakuointi ja vastaavat järjestelyt tehdään.
- Huomioi liikuntarajoitteiset ja muut erityisen tuen tarpeessa olevat lapset.

Turvallisuusasiakirjan mallipohjan löydät osoitteesta

<https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/varhaisnuorisotyo/yo-kirkossa>

KÄYTÄNNÖN JÄRJESTELYT

RUOKAILUN JÄRJESTÄMINEN

Ruokailun järjestäminen kirkossa voi mietityttää, jos kirkossa tai sen läheisyydessä ei ole kunnollisia tiloja siihen. Tässä luvussa on muutamia esimerkkejä ruokailun järjestämiseen, joita seurakunnat ovat käyttäneet aiemmissa Yö kirkossa -tapahtumissa.

Ruokailun voi järjestää pihalla esimerkiksi käyttämällä trangioita tai muita retkikeittimiä. Trangialla voi keittää esimerkiksi iltateet tai paistaa vaikka munakkaan. Jos kirkon pihalla tai läheisyydessä on mahdollista tehdä nuotio, ovat nuotioruoat elämys monelle lapselle. Jos haluaa herkutella, ovat esimerkiksi suklaabanaanit klassista nuotioherkkua. Helppo tapa järjestää ruokailu on myös tilata koko porukalle pitsat yllätyksenä.

Iltaa voi istua kirkossakin pidemmän kaavan mukaan ja järjestää juhlaillallisen. Kaikki osallistujat istuvat saman pöydän ääressä ja pöytä katetaan juhlia varten – valkoiset pöytäliinat, servetit ja plaseeraus. Juhlaillallinen voi myös sisältää alkumaljat ja juhlapuheen.

Yö kirkossa -tapahtuman voi myös aikatauluttaa niin, ettei lämmintä ruokaa välttämättä tarvita. Iltapalastakin voi tehdä jännittävän. Jokaisella osallistujalla voi pakata etukäteen iltapalan lahjapakettiin ja paketit odottavat iltapala-aikaan alttarin edessä. Lapset saavat yhdessä päättää, miten pakettien jakaminen toteutetaan.

Juhlaillallinen kirkossa tai eväät lahjapakettissa alttarilla avaavat myös mahdollisuuden keskustella ehtoollisesta ja sen sisällöstä ja merkityksestä kristitylle. Jumalanpalveluksessa on illallinen, aterialla, joka annetaan lahjana. Siinä jaetaan leipää ja viiniä. Niiden yhteydessä sanotaan, että ne ovat ”sinun puolestasi annettu, syntien anteeksi saamiseksi”. Haetaan lasten kanssa yhdessä sanoja sille, mitä tämä juhlaillallinen merkitsee ja miksi se on kristityille tärkeää. Jos osalla lapsista tulee valmistettavassa messussa olemaan ehtoolliseen liittyviä tehtäviä, esimerkiksi ehtoollispikareiden kattaminen tai ehtoollisessa avustaminen, voidaan niiden sisältö kertoa myös tässä keskustelun yhteydessä.

JUHLAILLALLINEN TRANGIALLA (KOLMEN RUOKALAJIN MENU)

Tämän menun voi toteuttaa ulkona trangialla nuorten tekemänä.

Alkuruoka: chipotle eli savustettu chili

2 punaista chiliä

1 chipotle-chili (savustettu chili)

4 dl pähkinäsekoitusta

4 rkl vaahterasiirappia (tai hunajaa)

2 rkl vettä

suolahiutaleita

Valmistus

Huuhtelee chilit ja leikkaa pituussuunnassa. Poista siemenet ja valkoinen osa ja paloittele chili pieniksi paloiksi. Murena chipotle (leikkaa se kahtia ja poista tuliset siemenet).

Paahda pähkinöitä muutama minuutti kuumalla ja kuivalla pannulla. Lisää chili ja chipotle ja sekoita puolisen minuuttia niin että chilit paahduvat.

Lisää vaahterasiirappi ja vesi ja sekoita kunnes neste on haihtunut ja siirappi on kalvona pähkinöiden päällä. Sirottele päälle suolahiutaleita. Laita pähkinät esimerkiksi karamelli- tai muffinivuokiin ja anna jäähtyä. Sirottele päälle vielä hieman suolahiutaleita.

Pääruoka: porsaanpata

400 g porsaan filettä, joko tuoretta tai kuivattua
2 dl kuivattua kermaa + vettä, josta tulee 2 dl valmista kermaa

1 rkl voita paistamiseen, vaihtoehtoisesti öljyä
1,5 rkl fondia makusi mukaan, esim. sien, kasvis, kana tai liha

50 g kuivattuja kantarelleja

10 kpl kuivattuja kirsikkatomaatteja

1 rkl karkeaksi hakattua timjamia

Valmistus

Laita kuivattu liha veteen noin tunti ennen valmistamista. Paista pannulla yhdessä kantarellien kanssa kullanruskeaksi.

Vispaa kerma/neste ja valitsemasi fondi ja kaada porsaanfileen ja kantarellien päälle. Sekoita ja keitä miedolla lämmöllä muutama minuutti. Sekoita mukaan tomaatit.

Tarjoile riisin tai perunamuusin kera.

Chipotlessa on potkua

Jälkiruoka: nopea appelsiinijuustokakku (4–6 annosta)

2 dl vispikermää

200 g tuorejuustoa (esim. Philadelphia)

4 appelsiinia

2–3 rkl vaniljasokeria

12 digestivekeksiä

4 appelsiinin raastettua kuorta
(mintunlehtiä koristeluun)

Valmistus

Vatkaa kerma ja yhdistä tuorejuuston kanssa.

Jätä yksi appelsiini koristelua varten. Leikkaa loput appelsiinit pieniksi paloiksi, kaada pois appelsiineista valunut ylimääräinen neste.

Sekoita appelsiinipalat tuorejuustoseoksen kanssa, makeuta vaniljasokerilla.

Aseta seos lasiin tai muuhun astiaan kerroksittain keksien ja appelsiininkuoriraasteen kanssa. Koristele appelsiinilla ja mintunlehdillä.

MAJOITUS KIRKOSSA

Majoituksen voi toteuttaa kirkossa monella tavalla, esimerkiksi käytävillä, penkkien välissä tai alttarin edessä. Avaraan kirkkoon voi pystyttää teltat, jotka luovat turvallisuuden tuntua.

Jos kirkossa ei ole mahdollista majoittua tai kaikki eivät mahdu majoittumaan kirkkoon turvallisuusmääräysten vuoksi, voi osa osallistujista majoittua vaikka puolijoukkueteltoissa kirkon pihalla. Jos mahdollista, kannattaa tähän lähteä yhteistyöhön oman alueen partiolippukuntien kanssa. Teltan yhdessä pystyttämisestä saadaan mukava yhteinen puuha iltaan.

Peseytyminen ja vessassa käyminen kannattaa myös suunnitella etukäteen. Jos kirkossa ei ole useampaa vessaa ja vierestä ei löydy muuta tilaa, kannattaa harkita esimerkiksi bajamajan vuokrausta. Hammaspesut voi toteuttaa partiolairien tyyliin pihapesuna, jolloin tarvitaan puhdasta vettä kanisterissa ja likaämpäri.

OHJELMAIDEOITA

ETÄPELIT TOISEN SEURAKUNNAN KANSSA

Sopikaa toinen seurakunta, joka on viettää Yö kirkossa -tapahtumaa yhtä aikaa kanssanne ja toteuttakaa joitakin seuraavista etäpuuhista yhdessä. [Evl plus -sivujen kartalta](#) löydät mukaan ilmoittautuneet seurakunnat ja ajankohdat.

PIIRRÄ JA ARVAA ONLINE!

Ohjeet:

Vuorossa oleva pelaaja katsoo sanan, mutta ei näytä sitä muille. Tämän jälkeen hän alkaa piirtää sitä, tavoitteenaan saada muut arvaamaan kyseinen sana. Aika piirtämiseen ja arvaamiseen on yhdessä sovittu (esim. 1 min). Oikein arvatusta sanasta saa pisteen. Pelin päätteeksi katsotaan, kumpi joukkue on saanut enemmän pisteitä. Piirrettävät sanat kannattaa sopia etukäteen työntekijöiden kesken, ettei vahingossa tule samoja sanoja piirrettäväksi.

Piirrä ja arvaa -peliä voi pelata etäversiona jonkun toisen seurakunnan kanssa esimerkiksi Teamsin videoyhteyden kautta. Piirtämisen vuorossa oleva seurakunta jakaa näytön, jossa on avoinna piirtämisohjelma, esimerkiksi

Microsoftin Whiteboard-sovellus. Uuden luonnoslehtiön aloittaminen on tällä hetkellä rajoitettu Microsoft Teams-asiakasohjelmiin Windows 10:ssä, Macissa ja Teamsin nettiversiossa. IOS:n ja Androidin Teams-sovellukset voivat vain tarkastella jo luotuja luonnostauluja.

Lataa Whiteboard-sovellus laitteeseesi tai käytä verkkoversiota. [Ohjeita Whiteboardin käyttöön saat Microsoftin tukisivulta.](#) Voit jakaa luonnoslehtiön kaikkien Teams-kokoukseen osallistuvien saataville. Samaa whiteboardia voi käyttää samanaikaisesti Windows 10:n, Macin ja internetin luonnoslehtiön sovelluksissa.

Kun olet liittynyt Teams-kokoukseen, napsauta Jaa-kuvaketta kokouksen jakamispalkissa. Valitse luonnoslehtiö-kohdassa Microsoft Whiteboard.

KAHOOT! -TIETOKILPAILU

Kahoot! on tietokilpailusovellus, jossa voidaan vastata tietokilpailukysymyksiin omalta puhelimelta. Voit järjestää tietovisan vaikka omasta kaupungista tai Raamatun henkilöistä. Vastausvaihtoehtoja kysymyksessä voi olla maksimissaan neljä.

Kilpailijoille ja tietokilpailun vetäjällä on omat näkymänsä. Kilpailijat liittyvät tietokilpailuun vetäjän antamalla koodilla osoitteessa kahoot.it. Osallistujan ei tarvitse luoda tunnusta osallistua kisaan. Tietokilpailun vetäjän tulee tehdä itselleen ilmainen käyttäjätunnus. [Ohjeet Kahoot! -tietokilpailujen luomiseen löydät täältä.](#)

TUTUSTUMINEN KUVIEN AVULLA

Jos kirkossa yöpyjien joukko on pieni, voidaan käydä esittelykierros. Teams-kokouksessa jaetaan näkyville kuvia, jotka on numeroitu. Kaikki valitsevat itseään kuvaavan kuvan. Valinnan jälkeen jokainen pääsee kertomaan nimensä, valitsemansa kuvan sekä sen, miksi valitsi kyseisen kuvan. Kuvat kannattaa numeroida, jolloin esittely menee hieman nopeammin ja kaikki löytävät oikean kuvan nopeasti. Vapaasti käytettäviä kuvia löytyy netin kuvapankeista, esimerkiksi Pixabaysta.

KIRKKOON JA SEURAKUNTAAN

TUTUSTUMINEN

KUVASUUNNISTUS

Kuvasuunnistus toteutetaan pienemmissä ryhmissä isosen kanssa.

- Ottakaa etukäteen kuvia kirkon sisältä eri kohdista. Kuvat voivat olla yksityiskohtia esim. lasimaalauksista tai selkeämpiä kokonaisuuksia, kuten kastepöytä.
- Pohtikaa jokaiseen kohtaan asiaan liittyviä kysymyksiä, joista lapset voivat kertoa ja jutella omassa ryhmässään. Esimerkiksi kuva kastepöydästä ja kastepöydällä kysymys tai kysymyksiä: Mikä tämä on? Onko sinut kastettu? Oletko ollut ristiäisissä? Tiedätkö missä sinut on kastettu? Montako kummia sinulla on?
- Kun kysymyksiin on vastattu, saa kysymyslapun kääntää ja sieltä paljastuu seuraavan paikan kuvavihje.

VIHJESUUNNISTUS PUKKILAN KIRKOSSA

Vinkin on jakanut Noora Kalpio Pukkilan seurakunnasta. Tähdellä merkityt kohdat ovat huomioita, jotka soveltuvat ainoastaan Pukkilan kirkkoon. Suunnistusta varten tarvitaan valokuvia kirkosta, viisi kirjekuorta ja niihin vihjelaput.

Ensimmäinen vihjekuori annetaan osallistujaryhmälle

Vihje 1: Hän antaa enkeleilleen käskyn varjella sinua, missä ikinä kuljet.

Vihje johdattaa enkelin luo (enkeli oli lelueenkeli, sakastin oven päällä).

Toinen vihjekuori enkelin luona

Vihje 2: Kirkossa korkealla, seisoessa etukenossa, istuessa ihan suorassa.

Johdattaa parvelle (*meidän kirkon parvien lattiat ovat "kenossa").

Kolmas vihjekuori parvella

Vihje 3: Minkä nimen on Pukkilan kolmas kirkkoherra?

Johdattaa sakastiin kirkkoherrojen kuvien luo (sakastin seinällä kirkkoherrojen kuvia).

Neljäs vihjekuori sakastissa

Vihje 4: Kun minut käännetään, aika juoksee ja kun minut kaadetaan aika pysähtyy.

Johdattaa saarnatuolin tiimalasin luo.

Viides vihjekuori saarnatuolissa

Vihje 5: Virren 488 ensimmäinen säkeistö antaa vihjeen.

(: "...tule mukaan leikkeihin") eli seuraava kuori on kirkon leikkinurkassa.

Kuudes vihje kirkon leikkipaikalla

Vihje 6: Paljonko on rakennusvuoden numeroiden yhteenlaskettu summa?

Vastaus on 14 ($1814 = 1+8+1+4$). Virsitaululla 14 ja sen lähellä penkin alla palkinto (tikkarit).

HAUTAUSMAAKÄVELY

Vinkin on jakanut Sirkka Salmenniemi Urjalasta.

Kävely suoritetaan isosen ja noin 4 lapsen ryhmässä. Mukana on taskulamput ja aikaa on noin 15 minuuttia.

Ennen lähtöä keskustellaan yhdessä koko ryhmän kanssa:

- Kenelle kaikille hautausmaa on tuttu paikka?
- Milloin ja missä yhteyksissä olette käyneet hautausmaalla?
- Oletteko käyneet jossain muualla hautausmaalla?
- Jos olette, onko mitään eroavaisuuksia tähän hautausmaahan?
- Mitä ajatuksia käynti hautausmaalla herättää nyt? Tämä kysymys kysytään myös kävelyn jälkeen.

Tehtävät hautausmaalla:

- Jos kirkkoon oon saatu esimerkiksi lahjoitusk-
sia, voidaan etsiä lahjoittajien sukuhauta. Jos
alueellanne on tunnettu suku, jonka sukuhau-
ta löytyy hautausmaalta, voidaan se etsiä.
- Vanhin hauta (milloin haudattu, miten van-
haksi elänyt, etunimi)?
- Vanhimmaksi elänyt (minkä ikäinen)?
- Entä nuorimpana kuollut (ikä)?
- Montako vainajaa on haudattu sankari-
hautausmaalle?
- Oliko joku hautakivi erityisen koskettava?
- Montako muistomerkkiä (patsasta) löysit?

KYSELYTUOKIO

Vinkin on jakanut Päivi Sivonen Hollolasta. Tässä ohjelmanumerossa lapset kysyvät ja pappi tai joku muu kirkon työntekijä vastaa. Kysymykset voivat koskea mitä vain, mikä lapsia mietityt-
tää – kuolemaa ja uskoa tai ihan arkisia asioita papin työhön liittyen. Kysymyksiä voidaan koota myös etukäteen nimettömille papereille siltä varalta, että kaikki eivät livetilanteessa uskalla osallistua.

Jos mahdollista, voi papin kyselytunnin rakentaa myös useamman työntekijän ympärille. Lapsia voi hyvinkin kiinnostaa myös mitä nuorisotyön-
ohjaaja, suntio tai kanttori tekee työkseen tai ajattelee uskosta.

Kyselyhetken puolessavälissä voidaan homma kääntää toisin päin. Luetaan Raamatusta kerto-
mus Jeesus 12-vuotiaana temppelissä (Luuk. 2:41–52). Kertomuksessa aikuiset kuuntelivat, mitä 12-vuotias Jeesus puhui ja vastasi. Mitä sellaista varhaisnuoret haluavat sanoa, mitä aikuisten olisi hyvä kuunnella? Mistä asiasta aikuiset haluaisivat kysyä heidän näkemyksiään? Aikuisten on hyvä myös valmistaa kysymyksiä etukäteen.

Tilanteen yhteydessä voidaan koota ja pohtia, mihin kaikkeen varhaisnuoret ovat voineet vai-
kuttaa Yö kirkossa -tapahtuman suunnittelussa ja toteutuksessa. Yö kirkossa -tapahtumassa lapset saavat suunnitella ja toteuttaa jumalan-
palveluksen ja omat vanhemmat tulevat penk-
kiin istumaan, katsomaan ja osallistumaan. Mahtavatkohan osallistujien vanhemmat olla tilanteesta yhtä hämmästyneitä, kuin Jeesuksen vanhemmat aikoinaan löytäessään hänet temp-
pelistä?

Pohtikaa myös, mihin varhaisnuoret voivat yleen-
sä seurakunnassa vaikuttaa? Millaisia rooleja heille on tarjolla? Tässä voi tuoda tarjolle sellai-
sia mahdollisuuksia, mitä seurakunnassanne on esimerkiksi 12–14-vuotiaiden osallisuuden suhteen. Löytyykö seurakunnasta esimerkiksi tuon ikäisille ABC-kurssi tai kerhonohjaaja- tai apparikoulutus tai rooli ja paikka messuryhmis-
sä? Jos mitään ei ole vielä tarjolla, suunnitelkaa ja ideoikaa yhdessä.

RAAMATTUTYÖSKENTELY: JEEBUS 12-VUOTIAANA TEMPPELISSÄ

Raamatun yksi voimakertomus tähän ikä-vaiheeseen on Jeesus 12-vuotiaana temppelissä (Luuk. 2:41–52). Jeesuksen perhe osallistuu hengellisiin juhliin Jerusalemissa pääsiäisenä. Kotimatalla käy ilmi, että Jeesus ei olekaan palaavan seurueen mukana. Hätääntyneet vanhemmat etsivät Jeesusta ja löytävät hänet lopulta juhlapaikan keskiöstä temppelistä. Siellä Jeesus keskustelee juutalaisten oppineiden kanssa ja he kuuntelevat hämmästyneenä sitä, mitä hänellä on sanottavaa. Kertomus auttaa avaamaan 12-vuotiaan ikävaihetta ja luomaan uusia tarttumapintoja hänen suhteeseen vanhempiensa kanssa ja rooliinsa seurakunnassa.

Kertomukseen tutustuminen still-kuvina

Luetaan kertomus yhdessä ääneen. Rakennetaan siitä still-kuvia. Vaihtoehtoisesti voidaan piirtää kuva.

- Rakennetaan jakeen 46 tilanne ("he löysivät hänet temppelistä. Hän istui opettajien keskellä, kuunteli heitä ja teki heille kysymyksiä") still-kuvina eli ihmisten itsensä näytteleminä pysähtyneinä kuvina. Still-kuva voidaan rakentaa yhdessä muokaten, niin että jotkut ovat "savea" ja osa muovaa heitä. Vaihtoehtoisesti tehtävä annetaan pienryhmille, joissa lapset suunnittelevat itse asetelman, asennot ja ilmeet.

- Katsotaan yhdessä asetelmaa tai kunkin ryhmän asetelmia vuorotellen. Keitä kuvassa on? Mitä tapahtumia, tunnetiloja tai suhteita katsojat näkevät kuvissa?
- Pohditaan, mitä nämä pysähtyneessä kuvassa olevat henkilöt ajattelevat. Puhutaan eri henkilöiden ajatuksia ääneen. Se, joka sanoo jonkun henkilön mahdollisen ajatuksen, menee hänen viereensä seisomaan ja puhuu ajatuksen ääneen.
- Tuodaan mukaan vanhempien näkökulma. Lisätään still-kuvaan Jeesuksen paikalle saapuneet vanhemmat. Katsotaan heidän eleitään ja ilmeitään. Keksitään vanhemmille ajatusääniä.
- Keskustellaan kertomuksen pohjalta:
 - Miltä 12-vuotiaasta Jeesuksesta tuntui olla temppelissä? Entä keskustelemassa opettajien kanssa? Miksi häntä kuunneltiin?
 - Miten vanhempien paikalle tulo muutti tilannetta? Miltä se Jeesuksesta tuntui? Mistä vanhempien reaktiot mielestäsi nousevat? Olisivatko vanhemmat voineet toimia toisin? Jos, niin miten?
 - Jos Jeesus lähettäisi WhatsApp-viestin vanhemmille tai opettajille, mitä hän kirjoittaisi? Entä toisinpäin?
 - Onko tilanteessa jotakin tuttua? Muisuttaako siinä joku esimerkiksi nykyajan nuoren ja hänen vanhempansa suhdetta?
 - Mitä nykyajan 12-vuotiaalla olisi sanottavaa seurakunnassa? Miten ja missä hän voisi kohdatuksi ja kuulluksi?

JUMALANPALVELUKSEN SUUNNITTELU YHDESSÄ

Jumalanpalveluksen suunnittelussa voi ottaa malliksi joidenkin jumalanpalvelusryhmien käyttämän toimintamallin (pohjana ns. Modeuksen malli). Suunnittelu aloitetaan yhdessä tunnin keskustelulla ringissä tai muulla työstimisellä.

Ensimmäiseksi jaetaan tehtäväryhmät (20 min). Jumalanpalveluksen tehtävät listataan esim. fläppitaululle. Samalla hahmottuu jumalanpalveluksen osat. Kukin saa valita, mihin tehtäväryhmään haluaa osallistua. Tehtäviä voi esimerkiksi olla:

1. Musiikki ja laulut: valitaan virret tai laulut yhdessä kanttorin kanssa sopien. Jos lapsissa tai isosissa on musiikin taitajia, he voivat osallistua soittamiseen tai toimia esilauluryhmänä.
2. Rukoukset: ryhmä valmistelee päivän rukouksen ja yhteisen esirukouksen tai vain jälkimmäisen
3. Rippi: ryhmä valmistelee johdatuksen synnintunnustukseen, ja valitsee synnintunnustuksen ja synninpäästön. Synninpäästön toimittaa liturgi.
4. Saarna: ryhmä valmistelee päivän tekstin aiheisiin liittyvän saarnan yhdessä papin kanssa.
5. Ehtoollinen: ryhmä avustaa ehtoollispöydän kattamisessa ja ehtoollisen jakamisessa ja harjoittelee siihen liittyvät asiat.

6. Suntiöt: tilan valmistaminen ja kaiken toimivuudesta huolehtiminen. Ryhmä valmistelee asioita, esimerkiksi laittaa virret taululle ja ehtoollispikarit paikoilleen. Ryhmä toimii yhteistyössä kirkon vuorossa olevan suntion kanssa.

Sitten puhutaan päivän Raamatun tekstistä (20 min) tai työtetään siitä ajatuksia muilla keinoin (Kristuksen kuninkuuden sunnuntaille). Tämän jälkeen puhutaan 20 minuuttia siitä, mitä voisi rukoilla tai työtetään rukouksen aiheita yhdessä muilla keinoin. Yhteisen kokoontumisen jälkeen ryhmille on varattu toinen tunti aikaa valmistella tehtävänsä loppuun. Kullakin ryhmällä on apunaan aikuinen tai isonen.

PELEJÄ JA LEIKKEJÄ SISÄTILOISSA

KUMMITUSPIILO

Vinkin on jakanut Ilkka Kalliokoski Tapiolasta. Leikkitalan vieressä kannattaa olla niin sanottu turvahuone, jossa on valot päällä ja aikuinen paikalla, jos pimeä ja leikki alkaa liikaa pelottaa. Jokaisella leikkijällä tulee olla oma taskulamppu. Ryhmä käy ringiin ja sulkee silmänsä. Leikinvetäjä kiertää ringiä ja koskettaa jotakuta olkapäähän.

Tämän jälkeen leikinvetäjä sanoo, että kummitus on valittu. Leikkijät saavat avata silmänsä, sytyttää taskulamput ja lähteä etsimään kummitusta. Samaan aikaan kummitus yrittää huomaamatta mennä johonkin piiloon, sammuttaa taskulamppunsa ja olla aivan hiljaa, jottei paljastuisi. Kun etsijä löytää kummituksen, hän sammuttaa oman taskulamppunsa ja tulee osaksi kummitusta ottamalla kummituksen kädestä kiinni. Pikkuhiljaa koko ryhmästä tulee kummitus.

OMAN NIMEN ETSIMINEN UV-VALOLLA

Vinkin on jakanut Pauliina Pihlaja-Mikkonen. Kirkkoon piilotetaan jokaisen omalla nimellä varustettu lappu. Nimi on kirjoitettu UV-valoon reagoivalla kynällä. Lappuun voi kiinnittää pienen muiston mukaan, esimerkiksi enkeliavaimenperän.

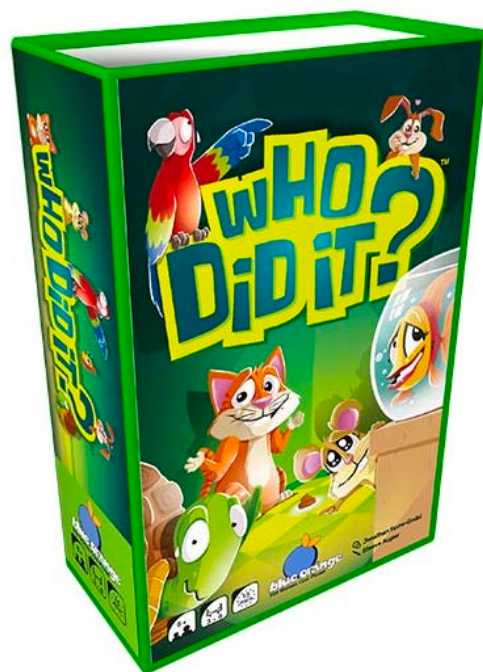
Jokainen saa etsiä oman lappunsa UV-valon kanssa joko pienissä ryhmissä tai itsekseen. Leikin voi yhdistää hartauteen, jonka voi pitää

esimerkiksi kirkon kastemaljan luona. Jumala kutsuu meitä jokaista nimellä kasteessa ja joka päivä sen jälkeen. Jumala kutsuu yhteyteensä kaikkia ihmisiä, myös häntä, jota ei ole kastettu. Kukin tekee ristinmerkin itselleen kastemaljassa olevalla vedellä.

LAUTAPELEJÄ

Mukavaa ajanvietettä Yö kirkossa -tapahtumassa ovat myös erilaiset lautapelit. Lautapelien kannattaa olla helposti ja nopeasti opittavia sekä sellaisia, jotka eivät kärsi siitä, että joudutaan lopettamaan kesken.

Esimerkkipelejä: *Alias, Bang!, Dixit, Dobble, Gemblo, Halli Galli, Halli Klack, Noa, Piirrä ja arvaa* sekä *Who Did It?*

Lautapelit tuovat lapset yhteen

PAKOHUONE: ENSIO-SUNTIO JA ARVOKKAAN KOLEHTIHAAVIN ARVOITUS

Escape Room eli pakohuone on fyysinen, tarinallinen seikkailupeli, jossa huoneeseen lukittujen ihmisten pitää ratkoa erilaisia pulmia, arvoituksia ja vihjeitä päästäkseen ulos. Yleensä huoneessa on 3–6 hengen ryhmä, jolla on aikaa päästä ulos 30–60 minuuttia. Huoneen teemana voi olla esimerkiksi mysteeri tai historiallinen tarina.

Seuraava esimerkki on toteutetusta pakohuoneesta Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan Yö kirkossa -tapahtumassa syksyllä 2019.

Pakohuoneen ovat tehneet Tiina Pakarinen ja Emma Kauhanen Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnasta. Jokainen voi muokata pelin ja arvoituksen omaan kirkkoonsa sopivaksi.

Toteutus:

Arvoitus rakennettiin Mikkelin tuomiokirkon kryptaan Yö-kirkossa tapahtumaan. Aluksi otettiin kuvia kirkonrotasta (suuri pehmorotta) ja vihjeistä kirkon eri osissa. Kryptassa suunnitettiin vihjevalokuvien avulla. Jokainen ratkaistu tehtävä antoi uuden vihjekuvan lapsille, jota seuraamalla he saivat uuden tehtävän ja lopulta löysivät kolehtihaavin. Arvoituksessa lasten apuna toimi Ensio-suntio, joka tiukan paikan tullessa auttoi lapsia eteenpäin roolin mukaisesti ihmetellen ja ääneen ajatellen. Arvoituksen ratkaisemiseen meni lapsilta 15–20 minuuttia riippuen ryhmän toimintatavoista. Kerrallaan arvoitusta oli ratkaisemassa viisi lasta.

Taustatarina:

Ensio on höpsö ja hyväntahtoinen suntio, joka kadottaa tavaroita milloin minnekin. Kirkossa asustelee Ension hyvä ystävä, kirkonrotta, joka tykkää jekuttaa Ensiota. Tällä kertaa rotta on piilottanut kirkon vanhan ja arvokkaan kolehtihaavin sekä Ension silmälasit. Kirkonrotta on kaikkien vihjeiden takana, eikä Ensio hoksaa aluksi, että tämä on rotan jekku. Siksi Ensio pyytää lapsilta apua arvoituksen ratkaisemiseksi.

Arvoituksen kulku:

1. Ensio on kirkkosalin ovella saapuvaa ryhmää vastassa ja saattaa lapset portaiden alapäähän. Hän kertoo, että arvokas kolehtihaavi on hävinnyt ja hänen silmälasinsakin ovat hukassa. Ensio näyttää lapsille kuvaa arvokkaasta kolehtihaavista sekä vihjelappua, joka on löytynyt hänen työpöydältään silmälasien paikalta. Vihje: *"Ensio, silmälasisi löytyvät paikasta missä on viileää."* Kuvassa rotta jääkaapin kulmalla.

2. Ryhmä on löytänyt tiensä jääkaapille. Ensio päivittelee, kun huomaa, että marmelaatileivät on viety eväsrasiasista. Leipien tilalla rasiassa on kuva rotasta lasit päässä. Rotalla on käsissään vihjekyltti, jossa on yhteenlaskun vastaus.

"Ensio! Sun lasit on laatikossa johon käy avain. Vastaus 25." Lapset lähtevät etsimään avaimia ja laatikoita. Oikean laatikon löydyttyä he löytävät seuraavan vihjeen.

3. Laatikosta löytyy Ension silmälasit sekä kuva kryptan ovesta. Vihje: **"Mutta missä on avain?"** (Ovessa ei ollut lukkoa, laitoimme maitotonkkien väliin rautaketjun, joka oli yhdistetty lukolla). Lapset etsivät lukkoon sopivaa avainta.

4. Avain löytyy ja lapset menevät kryptaan. Ovella Ensio muistaa, että hän unohti vaihtaa kryptaan uudet lamput ja siksi siellä on pimeää. Hän antaa lapsille uv-lamput. Heti oven edessä on marmelaati-jalanjälkiä (uv-kynällä mustalle kartongille piirrettyjä rotan jalanjälkiä). Jalanjäljet johdattavat avaimen luo ja samasta paikasta löytyy myös kuva rotasta vihjetekstin kanssa: **"Katsokaa tarkkaan, olette lähellä"**. Lasten pitää hoksata laatikko varastosta ja laatikosta löytyy lopulta haavi. Ensio iloitsee ja antaa lapsille karamellit.

Arvoitus on ratkennut! Ryhmä päästetään pois kryptasta ja vihjeet laitetaan takaisin paikoilleen. Mikkelissä oli Ensio-hahmon lisäksi yksi työntekijä, joka arvoituksen edetessä laittoi jo aiemmin ratkenneet tehtävät ja vihjeet takaisin paikoilleen.

Arvoituksessa tarvittiin seuraavia tarvikkeita: rotta-hahmo, UV-lamppuja, kolehtihaavi, UV-kynä ja mustaa kartonkia, lukittavia laatikoita ja avaimia, kolehtihaavi, silmälasit, roolivaatteet Ensiolle, rautaketinki, lukko ja avain, maitotonkat, eväsrasia, suuri lukittava laatikko (haavia varten), "hämäyskuvia" kryptan seinillä ja hämäyslaatikoita, kuvat rotasta ja vihjeistä/ paikoista.

URKUIHIN TUTUSTUMINEN JA MUSIIKKI

Urkusatu on noin kymmenen minuutin mittainen tarina soitinten kuningattaresta ja hänen elämästään. Urkusatuja on toteutettu jo vuosia kirkkoissa ympäri Suomen ja niitä voi hyvin käyttää mukana Yö kirkossa -kokonaisuudessa. Lyhyen, musii-killisen tarinan aikana voidaan tutustua urkujen erilaisiin ääniin hiljaisimmasta voimakkaimpaan ja tarinan jälkeen lapset saavat itse kokeilla urkujen soittamista. Esimerkkejä jo toteutetuista urkusaduista löytyy esimerkiksi [Mari Lehtisen opinnäytetyöstä](#) Lahden ammattikorkeakoulusta vuodelta 2014.

Kanttorin urkukonsertti tai Toivotaan Toivotaan -urkuilta toimii hyvin pötkötellen ja kuunteluun keskittyen. Samoin myös esimerkiksi Laulu-tuuli-hetki, virsi-ilta, rock-teema sekä erilaiset levyraadit ja karaokeillat soveltuvat Yö kirkossa -konseptiin mainiosti.

Ennen nukkumaanmenoa voidaan varata aikaa rauhoittumiselle rippikoulusta tutulla mediksellä. Mediksen kesto on noin 20 minuuttia. Mediksessä maataan lattialla silmät kiinni ja taustalla soi rauhoittava, mieluiten sanaton musiikki.

Mediksen pitäjä on valinnut 2–4 eri tekstiä, jotka hän lukee rauhallisesti sopiviin väleihin. Tekstit voivat olla runoja, mietelauseita, raamatunkohtia tai vaikka lyhyt satu, joka on päätetty muutamaan osaan.

YÖ KIRKOSSA

Lisää Yö kirkossa-materiaalia löydät
<https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/varhaisnuorisotyo/yo-kirkossa>

KIRKON KASVATUS⁺
JA PERHEASIAT

LASTEN JA
NUORTEN
KESKUS